

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног родитеља и име	Станковић Дебељачки, Србослав, Сања
Датум и место рођења	22.11.1979, Бор
Основне студије	
Универзитет	Универзитет у Београду
Факултет	Правни факултет
Студијски програм	Основне студије права
Звање	Дипломирани правник
Година уписа	1998.
Година завршетка	2004.
Просечна оцена	8,22
Магистер студије, магистарске студије	
Универзитет	Универзитет у Амстердаму, Холандија
Факултет	Правни факултет
Студијски програм	Магистер студије права
Звање	Дипломирани правник - магистер
Година уписа	2007.
Година завршетка	2008.
Просечна оцена	7,00
Научна област	Међународно и европско право, специјализација Међународно трговинско и инвестиционо право
Наслов завршног рада	<i>Исцрпљење и паралелна трговина у фармаџетским производима</i>
Докторске студије	
Универзитет	Универзитет у Нишу
Факултет	Правни факултет
Студијски програм	Докторске академске студије права
Година уписа	Школска 2013/2014. година
Остварен број ЕСПБ бодова	120 ЕСПБ
Просечна оцена	8,28
НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ	
Наслов теме докторске дисертације	<i>Избор надлежног суда у међународном приватном праву</i>
Име и презиме ментора, звање	др Сања Марјановић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Нишу
Број и датум добијања сагласности за тему докторске дисертације	Одлука НСВ број 8/18-01-002/24-030 од 15.03.2024. године
ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ	
Број страна	361
Број поглавља	Увод, шест поглавља и закључак
Број слика (шема, графикана)	-
Број табела	-
Број прилога	-

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

Р. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	<p>Сања Станковић Дебељачки, <i>Централне одредбе Хашке конвенције о споразумима о избору суда и примена у пракси</i>, Правни хоризонти, ISSN 2620-1674, 2024, Vol.VII, бр. 8, стр. 99-118. <i>Кратак опис садржине (до 100 речи)</i></p> <p>Полазећи од значаја уговорне међународне надлежности и разлика које у том погледу постоје у упоредном међународном приватном праву, у овом чланку се разматрају кључна решења Хашке конвенције о споразумима о избору суда из 2005. године. Наиме, њоме се тежи унификацији правила о уговарању међународне надлежности, као и унификацији одредаба о признању и извршењу одлука пророгираних судова. С тим у вези, циљ чланка је да укаже на основне конвенцијске одредбе али и на њихову примену у пракси судова појединих држава уговорница. Ауторка дели одредбе Конвенције у неколико група. Тако се прва група основних одредаба Конвенције тиче испуњености услова за њену примену у погледу постојања релевантног међународног обележја спора. Оно мора постојати како у тренутку заснивања надлежности искључиво изабраног суда, тако и у тренутку признања и извршења одлуке искључиво изабраног суда. Потом је анализиран значај ове унификације с обзиром да се Конвенција примењује у релативно широј предметној материји, што за последицу има још и њену атрактивност за ратификацију. Затим, разматрана је дефиниција споразума о искључивом изабраном суду са освртом на његову формалну и материјалну пуноважност. Друга група централних одредаба ове Конвенције обухвата одредбе о односу искључивог изабраног суда и конкурентног надлежног суда. Наиме, искључиво изабрани суд је надлежан да одлучује о спору, осим ако је искључив споразум апсолутно ништав. Сврха ове одредбе је искључење примене доктрине <i>forum (non) conveniens</i>, са циљем заштите дејстава искључивог споразума о избору суда. Ипак, Конвенција уређује пет изузетака када конкурентно надлежни суд државе уговорнице ипак може одлучивати о спору, а који су детаљно анализирани у раду. Трећа група одредаба ове Конвенције тичу се признања и извршења одлука искључиво изабраних судова и неискључиво изабраних судова. Такође, указано је на посебна правила признања и извршења која се тичу признања и извршења одлуке пророгираног суда која се заснива на одлуци о претходном питању из материје искључене из примене ове Конвенције. Исто тако, анализирана су и конвенцијска решења о признању и извршењу одлука пророгираних судова о накнади штете, те признања и извршења судског поравнања. Напоследку, размотрене су и значајне дилеме које су настале у практичној примени ове Конвенције на примеру одлуке Вишег суда у Манчестеру и Вишег суда у Сингапуру.</p>	M52

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	<u>ДА</u>	НЕ
<i>Образложење</i>		

Кандидаткиња Сања Станковић Дебељачки окончала је израду докторске дисертације у складу са Законом о високом образовању и релеватним прописима Универзитета у Нишу и Правног факултета Универзитета у Нишу, чиме је испунила све услове за јавну одбрану докторске дисертације под називом *Избор надлежног суда у међународном приватном праву*.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (*до 500 речи*)

Продор аутономије воље у међународно приватно право генерално сматра се скоро незауостављивим, те је ова субјективна тачка везивања прожела скоро све поре ове гране права. Имајући у виду анахроност постојећих решења у Закону о решавању сукоба закона са прописима других земаља и наших двостраних уговора из области међународног приватног и процесног права, кандидаткиња у својој докторској дисертацији разматра домашај и значај уговорене међународне надлежности државних судова у прекограничним грађанским и трговинским споровима. То чини из угла домаћег међународног приватног права, као и упоредног међународног приватног права, при чему се кандидаткиња ослања на значајан број репрезентативних система међународног приватног и процесног права (Сједињене Америчке Државе, Уједињено Краљевство, Сингапур, Аустралија, Швајцарска, Кина као и држава које претендују на чланство у Европској унији), те доступне праксе тамошњих судова. Такође, она анализира и релевантне конвенције Хашке конференције за међународно приватно право, као и секундарно

законодавство међународног приватног права Европске уније. Прва глава *Појам, значај и врсте међународне надлежности* посвећена је разматрању првобитног утицаја територијалног принципа на међународну надлежност, али и накнадног утицаја аутономије воље у ову сферу. При томе, имају се у виду значај међународне надлежности за странке и суд, као и последице позитивног и негативног сукоба међународне надлежности. У овом делу се посебно разматрају директна и индиректна међународна надлежност, искључива и конкурентна међународна надлежност, као и општа, посебна и уговорна међународна надлежност. У другој глави, под називом *Аутономија воље и међународна судска надлежност*, детаљније се указује најпре на продор аутономије воље у међународно приватно право генерално, да би се потом прешло на разматрање развоја аутономије воље у избору надлежног суда и њених вишеструких ограничења приликом избора надлежног суда. Исто тако анализирају се и начини избора међународно надлежног суда, као и формална и материјална пуноважност пророгационог споразума. Наредно поглавље *Избор надлежног суда у међународном приватном праву хашких конвенција* посвећено је минуциозној анализи релевантних хашких конвенција које, у различитим грађанскоправним односима које уређују, садрже поједине одредбе о директној или индиректној међународној надлежности. Ипак, централно место, по природи ствари, заузима детаљна анализа Конвенције о споразумима о избору надлежног суда (2005), која је у потпуности посвећена уговорној међународној надлежности. Будући да је њоме, између осталих, обавезана и Европска унија, ова Конвенција чини део *acquis communautaire*. Четврта глава *Избор надлежног суда у међународном приватном праву Европске уније* обухвата анализу решења бројних уредаба ЕУ у материји међународног приватног права којима се, у одређеној мери, уводи могућност уговарања међународне надлежности суда државе чланице. Уз то, кандидаткиња разматра и бројне релевантне одлуке Суда правде Европске уније, али и корелацију анализираних уредаба Европске уније и конвенција Хашке конференције за међународно приватно право у делу у коме уређују уговорену међународну надлежност у истој или сличној материји. У наредном поглављу (*Национални системи међународног приватног и/или процесног права*) кандидаткиња пружа драгоцен увид у домаћај, значај и ограничења избора међународно надлежног суда у значајном броју репрезентативних националних система међународног приватног и/или процесног права: Сједињене Америчке Државе, Уједињено Краљевство, Сингапур, Аустралија, Швајцарска, Кина као и држава које теже чланству у Европској унији), укључујући и њихову судску праксу, што је посебна вредност ове главе. Након ове свеобухватне и исцрпне критичке анализе могућности за уговарање међународне надлежности у упоредном међународном приватном и/или процесном праву, следи последња, шеста глава - *Избор надлежног суда у међународном приватном праву Републике Србије*. У њој, кандидаткиња, најпре, разматра утицај међународних уговора који у овој грани права обавезују Републику Србију а који садрже поједине (ретке) одредбе о избору надлежног суда. Након тога, она анализира релевантне одредбе ЗРСЗ-а, констатујући њихову анахроност у односу на достигнућа савременог међународног приватног и/или процесног права у погледу избора надлежног суда. Кандидаткиња се у овом делу бави и делимично контроверзним питањем наше теорије међународног приватног права о томе да ли се последице искључивог избора међународно надлежног суда могу изједначити са последицама искључиве законске међународне надлежности, посебно у погледу дејства међународне литиспенденције. У закључку кандидаткиња резимира своје научно истраживање о теми докторске дисертације, пружајући увид читаоцима у њену оригиналност и научни допринос аутора науци међународног приватног права.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Кандидаткиња је успешно остварила циљеве постављене у пријави докторске дисертације будући да се у дисертацији бавила темом која заслужује посебну пажњу у савременом међународном приватном и процесном праву. Наиме, избор међународно надлежног суда умногоме опредељује и обликује даљи ток поступка одлучивања у прекограничним грађанским и трговинским споровима. Осим што избор суда утиче на заснивање директне међународне надлежности, странке на тај начин утичу на правила поступка која ће се применити, као и на одређивање меродавног права које коначно води мериторном исходу. Кандидаткиња такође разматра начине да се помире принцип аутономије воље у сфери међународне надлежности са принципом најближе везе (ако је његово поштовање неопходно из одређених разлога), принципа правне сигурности и заштите слабије стране, те испуњења оправданих очекивања странака као циља међународног приватног права генерално. Исто тако, кандидаткиња указује на значај признања и извршења одлука пророгираних судова, имајући у виду да аутономија воље на терену директне међународне надлежности не значи много ако се санкционише у поступку признања и извршења кроз оцену индиректне међународне надлежности суда порекла одлуке. У докторској дисертацији је посебна пажња посвећена и овом питању. Коначно, кандидаткиња Станковић Дебељачки оправдано указује на потребу да Република Србија ратификује Конвенцију о избору суда (2005) чиме би се, макар у односу на друге државе уговорнице, ублажиле или отклониле аномалије анахроних законских решења нашег система међународног приватног права.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Значај аутономије воље у сфери међународне надлежности (директне и индиректне) представља важно и актуелно питање међународног приватног права. Њоме странке добијају право да, у свом прекограничном грађанском или трговинском спору, изаберу суд оне државе за који верују да ће најбрже и најефикасније решити настали правни проблем. Међутим, учињени избор заокружује цео поступак мериторног одлучивања, будући да се његов домаћај протеже и на друга питања - посебна правила поступка и одређивање меродавног права. Посебан значај ове дисертације је у темељној научној анализи бројних правних извора упоредног међународног

приватног права, али и доступне судске праксе, чиме се пружа вредан увид у домаћај пророгиране међународне надлежности у међународном приватном праву генерално. Велики број националних система међународног приватног и процесног права које је кандидаткиња успешно размотрила у дисертацији, уз указивање на релевантну упоредну судску праксу, као и бројне хашке конвенције о међународном приватном праву и уредбе међународног приватног права Европске уније у разноврсним односима грађанског и трговинског права чини ову дисертацију пажње вредном у науци међународног приватног права.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Докторска дисертација *Избор надлежног суда у међународном приватном праву* резултат је самосталног научног истраживања и рада кандидаткиње Сање Станковић Дебељачки, што се уочава и у предмету и структури рада, као и његове садржине. Уједно, она износи и своја оригинална гледишта и закључке, чиме је научни допринос разматране докторске дисертације јасно заокружен.

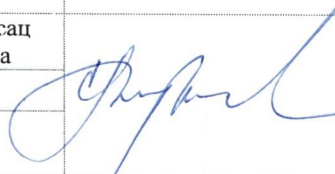

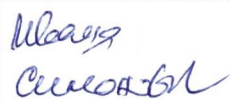
ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Свеобухватна анализа значаја и домаћаја аутономије воље у погледу заснивања међународне надлежности националних судова приликом одлучивања о разноврсним прекограничним приватноправним односима представља тему која заслужује, услед своје актуелности, посебну пажњу. Оригинално и научни допринос докторске дисертације кандидаткиње Сање Станковић Дебељачки почивају на драгоценом исцрпном и темељном разматрању упоредноправних решења о могућности пророгације међународне надлежности. Допринос науци нашег међународног приватног права утолико је већи уколико је јасан степен анахроности законских решења међународног приватног права Србије које, у том смислу, углавном значајно заостаје за репрезентативним националним системима међународног приватног и процесног права који су разматрани у дисертацији. Ништа мање важна није ни чињеница да актуелна законска решења удаљавају наш систем међународног приватног и процесног права од достигнућа не само савременог упоредног међународног приватног права, већ и међународног приватног права Европске уније. Узимајући то у обзир, кандидаткиња нуди одређена решења која би могла ефикасно да премосте јаз који постоји између нашег система међународног приватног права и највећег броја разматраних упоредноправних система (националних и супранационалних) у погледу избора међународно надлежног суда.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовању Комисије **Одлука НСВ број 818-01-1/25-37**

Датум именовања Комисије **28.01.2025. године**

Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	др Петар Ђундић, редовни професор	председник	
	ужа међународноправна научна област (Ужа научна област)	Правни факултет Универзитета у Новом Саду (Установа у којој је запослен)	
2.	др Марко Јовановић, ванредни професор	члан	
	ужа међународноприватноправна научна област (Ужа научна област)	Правни факултет Универзитета у Београду (Установа у којој је запослен)	
3.	др Сања Марјановић, ванредни професор	ментор, писац Извештаја	
	ужа међународноправна научна област (Ужа научна област)	Правни факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	
4.	др Сања Ђорђевић Алексовски, доцент	члан	
	ужа међународноправна научна област (Ужа научна област)	Правни факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	
5.	др Ивана Симоновић, доцент	члан	
	ужа грађанскоправна научна област (Ужа научна област)	Правни факултет Универзитета у Нишу (Установа у којој је запослен)	

Датум и место:

Ниш, 21.03.2025. године